شی جینپینگ لە لوتکەی بیشکێک: کاتی ئەوەیە بەرپرسیارێتییە مێژوویییەکەی خۆمان لە ئەستۆ بگرین.. و/ هەڵۆ حەسەن

ڕۆژی سێشەممە، سەرۆك شی جینپینگ داوای لە ڕێكخراوی هاوكاریی شەنگهای،كرد گەشەپێدان و ئاسایش بخاتە سەرووی كارەكانییەوە بۆ چوونە ناو داهاتوویەكی خۆشگوزەرانیی هاوبەش و ڕەخساندنی ژینگەیەك بۆ ئاسایشی گشتگیر،شی ئەم وتانەی لە میانی پێشكەشكردنی وتارێكدا لە ٢٦ەمین كۆبوونەوەی ئەنجومەنی سەرۆكی دەوڵەتانی ڕێكخراوی هاوكاریی شەنگهای لە بیشكێكی پایتەختی قیرغیزستان ڕاگەیاند. ناوبراو جەختی لەسەر پێویستیی پابەندبوونی ڕێكخراوەكە كردەوە بە دیالۆگ و ڕاوێژكاری بۆ بەڕێوەبردنێكی دادپەروەرانەتر و ڕێكخراوتر،لە وتارەكەیدا، شی ستایشی گەشتی سەرنجڕاكێشی ئەم ڕێكخراوە هەرێمییەی كرد لە ماوەی ٢٥ ساڵی ڕابردوودا و گوتی، ڕێكخراوەكە گەشەی كردووە بۆ جۆرێكی نوێ لە گرووپی هاوكاریی هەرێمی بە گەورەترین ڕووبەری زەوی و ژمارەی دانیشتووان و توانایەكی گەشەپێدانی زەبەلاحەوە،ڕێكخراوی هاوكاریی شەنگهای لە ساڵی ٢٠٠١ لەلایەن چین، ڕووسیا، كازاخستان، قیرغیزستان، تاجیكستان و ئۆزبەكستانەوە دامەزراوە، و ئێستا لە ١٠ وڵاتی ئەندام، دوو وڵاتی چاودێر و ١٥ هاوبەشی دیالۆگ پێكهاتووە،شی وت:بەنرخترین سەرمایەی مەعنەویی ئەم گرووپە هەرێمییە ئەوەیە كە پێشەنگ بووە و لەو كاتەوە بە بەردەوامی پەیڕەوی لە “ڕۆحی شەنگهای” كردووە، كە خاوەنی تایبەتمەندییەكانی بڕوابوونی یەكتر، دەستكەوتی هاوبەش، یەكسانی، ڕاوێژكاری، ڕێزگرتن لە هەمەجۆریی شارستانیەتەكان و هەوڵدان بۆ گەشەپێدانی هاوبەش،ئەوەشی زیات كرد، گرنگترین ئەزموونی هاوكاریی ڕێكخراوەكە ئەوەیە كە ڕێگەیەكی ڕاستی بۆ پێكەوەژیان دۆزیوەتەوە، كە بریتییە لە بێلایەنی، ڕووبەڕووبوونەوە و ئامانج نەگرتنی هیچ لایەنێكی سێیەم، كە ئەمەش ڕێگەی بە وڵاتانی هەرێمەكە داوە بەیەكەوە ماڵێكی هاوبەش بنیاد بنێن،لە كاتێكدا جیهان بەدەست گۆڕانكارییە خێراكانەوە دەناڵێنێت كە لە سەدەیەكدا نەبینراون، لەگەڵ توندبوونەوەی ململانێی نێوان دیالۆگ و ڕووبەڕووبوونەوە، بەدەستهێنانی قازانجی هاوبەش و

فرەلایەنی و تاکلایەنی، شی داوای لە ڕێکخراوەکە کرد هەنگاو بنێت بۆ لە ئەستۆگرتنی بەرپرسیارێتییە مێژووییەکەی و بە شێوەیەکی چالاکانە ئاراستەی داهاتوو دیاری بکات،دەستنیشانیشی کرد کە ڕێکخراوەکە داکۆکی لە بە جیهانیبوونی ئابووریی سوودبەخش و گشتگیر بکات، هاوکارییەکان لە بواری نەریتی وەکو بازرگانی، وەبەرهێنان، پەیوەندییە دوولایەنەکان، وزە و سەرچاوەکان بەهێزتر بکات، و هاوکاری لە بوارە نوێیەکاندا بەرفراوانتر بکات وەکو ژیریی دەستکرد، ئابووریی دیجیتاڵی، پیشەسازیی سەوز و کانزاگەریی سەوز بە مەبەستی قووڵکردنەوە و بەرزکردنەوەی ئاستی هاوکاریی هەرێمی،وتیشی، چین ڕێکخراوی هاوکاریی شەنگهای وەك بوارێکی لەپێشینە دەبینێت بۆ بەرەوپێشبردنی هاوکاریی کوالیتی بەرز لە دەستپێشخەریی پشتێن و ڕێگا و جێبەجێکردنی دەستپێشخەریی گەشەپێدانی جیهانی، بەپێی ئامارەکانی وەزارەتی بازرگانی، لە ساڵی ٢٠٢٥دا ئاڵوگۆڕی بازرگانیی چین لەگەڵ ئەندامانی دیکەی ڕێکخراوەکە گەیشتووەتە ٥٢٣.٥ ملیار دۆلار، کە ٨٪ی کۆی بازرگانیی دەرەکیی وڵاتەکەی پێکهێناوە، لە کاتێکدا لە ساڵی ٢٠٠١دا تەنها ١٢.١ ملیار دۆلار بووە،شی داوای لە وڵاتانی ڕێکخراوەکە کرد ڕێکاری هەماهەنگ بگرنەبەر بۆ ڕووبەڕووبوونەوەی هەڕەشە ئاسایشییە نەریتیی و هەروەها نانەریتییەکان، و داوای هەوڵدانی کرد بۆ ڕێگریکردن لە دەستوەردانی هێزە دەرەکییەکان لە کاروباری ناوخۆیان و مەترسی دروستکردن لەسەر ئاسایشی سیاسییان و تێکدانی سەقامگیریی هەرێمەکە،ئەوەشی زیاد کرد، چین ئامادەیە لەگەڵ هەموو لایەنەکاندا کار بکات بۆ جێبەجێکردنی چەمکێکی ئاسایشی هاوبەش، گشتگیر، هاوکارانە و بەردەوام، و کردنی ڕێکخراوی هاوکاریی شەنگهای بە سەکۆیەکی گرنگ بۆ جێبەجێکردنی دەستپێشخەریی ئاسایشی جیهانی،هەروەها شی جەختی لەسەر پێویستیی وڵاتانی ئەندام کردەوە بە پەیڕەوکردنی ڕوانگەیەك کە سەرنجی لەسەر خەڵك بێت و بنەمای دەستایەتییەکی هەتاهەتایی دابمەزرێنن. ئاماژەی بەوەش دا چین ئامادەیە لەگەڵ هەموو لایەنەکان کار بکات بۆ جێبەجێکردنی دەستپێشخەریی شارستانییەتی جیهانی،لوتکەکە بە سەرۆکایەتیی سادیر جەبارۆف، سەرۆکی قیرغیزستان بەڕێوەچوو، کە وڵاتەکەی خاوەنی سەرۆکایەتیی خولیی ڕێکخراوەکەیە،سەرکردەکانی وڵاتانی ئەندامی ڕێکخراوەکە بە تەواوی دەستکەوتەکانی گەشەپێدانی ڕێکخراوەکەیان لە ٢٥ ساڵی ڕابردوودا پەسەند کرد، و دانیان بەوەدا نا کە ڕێکخراوی هاوکاریی شەنگهای زامنی گرنگ بۆ ئاسایش و خۆشگوزەرانیی هەرێمەکە دابین دەکات و بووەتە یەکێك لە بەردی بناغەکانی سەقامگیریی جیهانی و گەشەپێدانی ئابووری،ئەوان ستایشی بەشدارییە گرنگەکانی

چینیان کرد وەك وڵاتێکی دامەزرێنەر لە بەرەوپێشبردنی گەشەی ڕێکخراوەکەدا و ڕێککەوتن لەسەر جێبەجێکردنی چالاکانەی نەخشەڕێگای ستراتیژیی لوتکەی تیانجینی ڕێکخراوەکە ،ئاماژەیان بەوەش کرد، لە بەرامبەر بارودۆخە ئاڵۆزە نێودەوڵەتییەکاندا، وڵاتانی ئەندام دەبێت بەیەکەوە کار بکەن بۆ بەرزکردنەوەی کاریگەریی ڕێکخراوەکە، پێشخستنی دروستکردنی سیستەمێکی بەڕێوەبردنی جیهانیی دادپەروەرانەتر و لۆجیکیتر، و گێڕانی ڕۆڵێکی گەورەتر لە پاراستنی ئاشتی، سەقامگیری و خۆشگوزەرانیی هەرێمەکە و جیهان،سەرکردەکانی وڵاتانی ئەندام، بەڵگەنامەی “ڕاگەیەندراوی بیشکێك”یان بەبۆنەی ٢٥ەمین ساڵیادی ڕێکخراوی هاوکاریی شەنگهای ئیمزا و بڵاوکردەوە، و پەسەندیان کرد بۆ: پرۆتۆکۆلی هەموارکردن و تەواوکردنی پەیماننامەی ڕێکخراوەکە، پەیڕەوی ناوخۆی مەڵبەندی گشتگیری ڕێکخراوەکە بۆ بەرەنگاربوونەوەی تەحەدیات و هەڕەشە ئاسایشییەکان، و پەیڕەوی مەڵبەندی دژە ماددە هۆشبەرەکان. هەروەها ٢٨ بەڵگەنامەی دەرئەنجامیان وەرگرت کە بوارەکانی ئاسایش، ئابووری، پەیوەندییە جەماوەرییەکان، هاوکاریی بەرهەمداری کولتووری و گەشەپێدانی ڕێکخراوەیی دەگرێتەوە،لە لوتکەکەدا بڕیار درا کە پاکستان سەرۆکایەتیی خولیی ڕێکخراوی هاوکاریی شەنگهای بۆ ساڵانی ٢٠٢٦-٢٠٢٧ بگرێتە دەست.

و/ هەڵۆ حەسەن

سەرچاوە:

Xi: Development, security key to SCO

https://www.chinadaily.com.cn/a/202609/02/WS6a96fe58e4b06d4aa055bc58.html